

HEMŞİRELİKTE BÜTÜNCÜL VE ÇOK BOYUTLU YAKLAŞIMLAR

Editör

Doç. Dr. Funda EVCİLİ

HEMŞİRELİKTE BÜTÜNCÜL VE ÇOK BOYUTLU YAKLAŞIMLAR

Editör

Doç. Dr. Funda EVCİLİ

E-ISBN: 978-625-382-170-8

DOI: 10.54637/vizetek.9786253821708

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Seda AYGÜN

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Aralık, 2025

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

HEMŞİRELİKTE BÜTÜNCÜL VE ÇOK BOYUTLU YAKLAŞIMLAR

Editör

Doç. Dr. Funda EVCİLİ

Ankara, 2025

Yazarlar

Abdurrahman AKÇİN

Aslınur TAŞKIN GÜZELYAZICI

Ayşe ÇEVİRME

Ayşegül YILDIZ İÇİGEN

Beyza Nur YILMAZ

Birgöl VURAL DOĞRU

Candan TERZİOĞLU

Derya EVGİN

Dicle Filiz YILDIRIM GÖKŞEN

Edanur DEMİR

Ebru Gül SAPANCI

Ebru ŞAHİN

Ebru SOLMAZ

Elif Naz DİNÇASLAN

Elif OK

Emine GERÇEK ÖTER

Emre YANIKKEREM

Engin TURAN

Evrin KIZILER

Ezel AKÇİN

Fatma HASTAOĞLU

Fatma Özlem ÜNER

Fatma UYAR AÇIŞLI

Funda EVCİLİ

Gizem ONAR

Hurşit FİDAN

İlkay YURTSEVER

Kadriye OLĞAÇ AK

Kübra KAYAOĞLU

Mehmet AĞASLAN

Melisa SARILI

Mümin SAVAŞ

Nur TÜRKDURMAZ

Oya KAVLAK

Özge TOPSAKAL

Rahşan KOLUTEK TARLACI

Seda AKPINAR

Serkan YAPAL

Sevda ARSLAN

Sevgi ÖZKAN

Şefika Dilek SARIKAYA

Yasin GENÇ

ÖNSÖZ

Sağlık sistemleri, demografik dönüşümler, kronik hastalıkların artışı, çevresel tehditler ve dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte çok boyutlu bir değişim sürecinden geçmektedir. Bu dönüşüm, hemşirelik disiplininin yalnızca klinik uygulamalarla sınırlı olmayan; birey, aile ve toplum düzeyinde bütüncül, kanıta dayalı ve etik temelli yaklaşımlar geliştirmesini zorunlu kılmaktadır. Günümüzde hemşireler, sağlık bakımının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde kritik roller üstlenmekte; değişen gereksinimlere yanıt verebilmek için kuramsal bilgi ile uygulama becerisini bütünleştiren bir bakış açısına ihtiyaç duymaktadır. Bu kitap, hemşireliğin temel felsefesini oluşturan **bütüncül bakım anlayışı** ve **kanıta dayalı uygulamalar** çerçevesinde; yaşam dönemleri, kronik hastalıklar, ruh sağlığı, çevre ve sürdürülebilirlik, yenilikçi eğitim yaklaşımları ile tamamlayıcı ve destekleyici uygulamaları kapsayan geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. Kitapta yer alan bölümler, hemşireliğin kuramsal temellerinden başlayarak klinik ve toplumsal uygulamalara, oradan da yapay zekâ ve dijital teknolojilerin hemşirelik bakımına ve eğitimine yansımalarına uzanan bütünlüklü bir yapı içerisinde ele alınmıştır.

Eserde; yenidoğan, çocuk, adölesan, kadın ve yaşlı sağlığı gibi yaşam dönemlerine özgü bakım yaklaşımlarının yanı sıra; kronik hastalıklar, demans, yoğun bakım, ceza ve tutukevi hemşireliği gibi özel klinik alanlara yönelik güncel ve çok boyutlu değerlendirmelere yer verilmiştir. Bununla birlikte ruh sağlığı, davranışsal sorunlar ve bağımlılıklar; beslenme, çevre, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik bağlamında hemşireliğin rolü de ele alınarak, halk sağlığı perspektifi güçlendirilmiştir. Kitabın son bölümlerinde ise hemşirelik eğitiminde yapay zekâ, robot teknolojileri, simülasyon, e-öğrenme ve etik yaklaşımlar ile tamamlayıcı ve bütünleştirici tedavi uygulamalarına odaklanılmıştır. Bu kitabın; hemşirelik öğrencileri, akademisyenler, klinik ve toplum sağlığı alanında çalışan hemşireler ile disiplinler arası sağlık profesyonelleri için bir başvuru kaynağı niteliği taşıması hedeflenmektedir. Alanında uzman yazarların katkılarıyla hazırlanan bölümlerin, hemşirelik uygulamalarına bilimsel katkı

sağlaması, eleştirel düşünmeyi desteklemesi ve geleceğin hemşirelik bakımına ışık tutması umulmaktadır.

Bilginin üretildiği ve paylaşıldıkça anlam kazandığı bu süreçte, eserin hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlara katkılarından dolayı teşekkür eder; kitabın hemşirelik bilimine ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sunmasını dileriz.

İÇİNDEKİLER

I. Hemşirelikte Kuramsal, Kanıta Dayalı ve Bütüncül Yaklaşımlar

1. BÖLÜM

Toplum Sağlığında Bütüncül Bakım Yaklaşımı:

Halk Sağlığı Hemşireliğinde Çok Boyutlu Bir Perspektif1

Kadriye OLĞAÇ AK

2. BÖLÜM

Kültürel Bütünlük ve Hemşirelik: Göçmen ve

Mülteci Sağlığında Çok Boyutlu Bakım17

Serkan YAPAL

Derya EVGİN

3. BÖLÜM

Geriatrik Sendromların Yönetiminde

Kanıta Dayalı Hemşirelik Yaklaşımları 32

Fatma HASTAOĞLU

4. BÖLÜM

Böbrek Yetmezliğinde Bütüncül Hemşirelik

Bakımı ve Model Tabanlı Yaklaşım 52

İlkay YURTSEVER

5. BÖLÜM

Emzirme Sürecinde Kanıta Dayalı Hemşirelik Yaklaşımları 72

Dicle Filiz YILDIRIM GÖKŞEN

Sevgi ÖZKAN

II. Yaşam Dönemlerine Göre Hemşirelik Bakımı

6. BÖLÜM

Yenidoğan Farmakolojisi ve İlaç Güvenliği86

Gizem ONAR

Sevda ARSLAN Sevda ARSLAN

7. BÖLÜM

Fertilite Destekleyici Tedavi Alan Kadınlara Teknolojik

Gelişmeler Doğrultusunda Bütüncül Bakım Yaklaşımları107

Özge TOPSAKAL

Emre YANIKKEREM

8. BÖLÜM

Kahkaha Yogasının Gücü: Kadın Sağlığı Üzerine Yansımaları.....136

Melisa SARILI

Emine GERÇEK ÖTER

9. BÖLÜM

Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan

Çocuklar ve Hemşirelik Yaklaşımları162

Aslınur TAŞKIN GÜZELYAZICI

Evrime KIZILER

10. BÖLÜM

Vajinal Mikrobiyota Bilinci ve

Hemşirelik Bakımında Bütüncül Yaklaşım.....173

Edanur DEMİR

Oya KAVLAK

11. BÖLÜM

Yaşlı Bireylerde Kırılganlık, Sosyal Destek

ve Hemşirelik Yaklaşımları186

Rahşan KOLUTEK TARLACI

Nur TÜRKDURMAZ

III. Kronik Hastalıklar ve Özel Klinik Alanlarda Hemşirelik

12 BÖLÜM

Ankilozan Spondilit ve Hemşirelik Bakımı.....202

Mehmet AĞASLAN

Birgöl VURAL DOĞRU

13. BÖLÜM

Behçet Hastalığı ve Hemşirelik Bakımı.....217

Mehmet AĞASLAN

Birgöl VURAL DOĞRU

14. BÖLÜM

Demans Bakımında Bütüncül ve

Çok Boyutlu Hemşirelik Yaklaşımları233

Fatma UYAR AÇIŞLI

15. BÖLÜM

Yoğun Bakım Hemşireliğinde Diyaliz Uygulamaları:

Bakımın Temel İlkeleri ve Klinik Yaklaşımlar263

Seda AKPINAR

16. BÖLÜM

Çapraz Karaciğer Nakli Bağışçılarında

Görülen Ruhsal Sorunlar ve Psikososyal Hemşirelik Bakımı287

Kübra KAYAOĞLU

17. BÖLÜM

Hasta Önlüğü Giymenin Hastalar Üzerine

Etkileri ve Hemşirelik Yaklaşımları299

Şefika Dilek SARIKAYA

Ayşegül YILDIZ İÇİGEN

Elif Naz DİNÇASLAN

18. BÖLÜM

Tutuklularda Akılcı İlaç Kullanımı: Ceza ve

Tutukevi Hemşireliği Açısından Bakış.....315

Beyza Nur YILMAZ

Ayşe ÇEVİRME

IV. Ruh Sağlığı, Davranışsal Sorunlar ve Bağımlılıklar

19. BÖLÜM

Kronik Ruhsal Bozukluklarda Beslenme ile

İlişkili Sorunlar ve Hemşirelik Yönetimi330

Elif OK

20. BÖLÜM

Kronik Ruhsal Bozukluklarda Tedaviye Uyum ve Hemşirelik.....345

Elif OK

21. BÖLÜM

Dijital Oyun Bağımlılığının Psikososyal Dinamikleri

ve Psikiyatri Hemşireliğine Yönelik Çıkarımlar360

Candan TERZİOĞLU

22. BÖLÜM

Adölesanlarda Teknoloji Bağımlılığı ve Okul Sağlığı Hemşireliği.....389

Mümin SAVAŞ

V. Beslenme, Çevre, İklim ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Hemşirelik

23. BÖLÜM

Sürdürülebilir Gıda ve Beslenme: Çok Boyutlu Bir Bakış 401

Ebru Gül SAPANCI

Ayşe ÇEVİRME

24. BÖLÜM

Çevresel Stresörler ve İklim Değişikliğinin

Çocuk Sağlığı ve Hemşirelik Bakımı Üzerindeki Etkileri417

Yasin GENÇ

VI. Hemşirelik Eğitiminde Yenilikçi ve Teknoloji Temelli Yaklaşımlar

25. BÖLÜM

Hemşirelik Bakımında Yapay Zekâ ve Robot Teknolojileri436

Hurşit FİDAN

Engin TURAN

26. BÖLÜM

Hemşirelikte Yapay Zekâ Uygulamaları:

Katkılar, Engeller ve Etik Değerlendirmeler.....453

İlkkay YURTSEVER

Funda EVCİLİ

27. BÖLÜM

Yapay Zekâ Tabanlı Hemşirelik Eğitim Modelleri:

Klinik Uygulamada Dijital Dönüşüm Yansımaları.....473

Fatma Özlem ÜNER

28. BÖLÜM

Hemşirelikte Eğitsel Kaçış Odası Oyunu

Geliştirme / Tasarlama ve Yürütme İle İlgili Hususlar.....485

Hurşit FİDAN

29. BÖLÜM

Kadın Sağlığı Hemşireliği Eğitiminde Simülasyon

ve E-Öğrenme Teknolojilerinin Kullanımı..... 510

Ebru ŞAHİN

Ebru SOLMAZ

30. BÖLÜM

Yapay Zekâ Destekli Çocuk Hemşireliği

Uygulamalarında Etik ve İnsancıl Yaklaşımlar530

Yasin GENÇ

VII. Tamamlayıcı Ve Destekleyici Uygulamalar

31. BÖLÜM

Türkiye’de Hemşirelikte Kullanılan Tamamlayıcı

ve Bütünleştirici Tedavi Yöntemleri552

Abdurrahman AKÇİN

Ezel AKÇİN

